

Versie 30 juni 2021

1. Wat is de RES?

RES staat voor *Regionale Energiestrategie*. De Regionale Energiestrategie is het regionale plan voor de energietransitie. Nederland is opgedeeld in 30 regio's die regionaal vorm moeten geven aan de energietransitie. Dit worden ook wel de energieregio's of RES Regio's genoemd. Elke RES Regio maakt zijn eigen plannen voor energietransitie en legt deze in de RES vast. In totaal zijn er dus 30 RES'en.

2. Wat staat er in de RES?

In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat wij fossiele brandstoffen vervangen voor duurzame alternatieven. In de RES staan de plannen voor het grootschalig en duurzaam opwekken van elektriciteit en voor het duurzaam verwarmen van onze huizen en andere gebouwen.

3. Wat is 'grootschalig'?

We spreken van 'grootschalige energieopwekking' als een zonneveld een vermogen heeft van 15 kilowatt (kW) of meer. Bij windturbines gaat om projecten waarbij de windturbines hoger zijn dan 20 meter en het vermogen groter is dan 1 megawatt (MW).

4. Wat is het doel?

Elke RES Regio mag zijn eigen ambitie bepalen, maar in het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle RES Regio's samen in 2030 minstens 35 terawattuur (TWh) duurzame elektriciteit grootschalig moeten opwekken. De RES Regio Amersfoort heeft als ambitie om in 2030 minstens 0,5 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken.

5. Volgens Martien Visser en een aantal andere experts schijnt landelijk gezien de 35 TWh al te zijn gehaald. Is de RES 1.0 dan nog wel nodig?

Op sociale media was er discussie over of het doel van 35 TWh in 2030 niet al bijna gehaald was. Uit de monitor van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) blijkt dat het doel van 35 TWh in 2030 weliswaar binnen de door PBL benoemde bandbreedte valt. Maar ook dat dat geen gelopen race is. Het vraagt om een grote inspanning en lastige, vaak politieke, keuzes in de regio's en op nationaal niveau.

Allereerst is in het Klimaatakkoord naar de ruimtelijke uitvoerbaarheid gekeken. Daar is bewust gekozen voor een behapbare opgave. Deels vanwege ervaringen uit het verleden, deels omdat de RES-systematiek zich ook nog moest ontwikkelen. Dit wordt nu door de analyses onderschreven. Verschillen tussen de op social media al genoemde hoeveel TWh en de analyse van het PBL worden voornamelijk verklaard door andere aannames. Bijvoorbeeld ten aanzien van de 'mate van zekerheid' dat projecten in de 'pijplijn' (waarvoor vergunning/subsidie is aangevraagd) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Verder is de ervaring dat een deel van alle voorgenomen projecten afvalt voordat ze daadwerkelijk worden gerealiseerd, soms ten gevolge van juridische procedures. Er blijven namelijk nog de nodige afwegingen te maken zoals: past het op het energienet? Wat is de uitkomst van het gesprek met bewoners? Dat gesprek gaat na de RES 1.0 door. Wat is de impact op de natuur? Ook

onderzoeken die uiteindelijk bij concrete projecten uit de pijplijn gedaan moeten worden, kunnen leiden tot andere uitkomsten en afwegingen. Daarnaast heeft iedere gemeente ook een eigen lokale ambitie rond de opwek van duurzame elektriciteit en het minder uitstoten van CO₂. Eind 2021 komt PBL met geactualiseerde gegevens op basis van de dan beschikbare CBS gegevens.

6. Hoe wil de RES Regio Amersfoort dat doen?

Om duurzame elektriciteit op te wekken, willen we meer windturbines en zonnepanelen plaatsen in de regio. We zien vooral veel potentie voor zonnepanelen op bedrijfsdaken in industriegebieden en op de daken van boerenbedrijven. Windturbines willen we plaatsen op plekken waar ze goed in het landschap passen en als de impact op mens en natuur beperkt is. In de praktijk betekent dit dat we voor windturbines voornamelijk langs infrastructuur zoeken.

7. Wat is het verschil tussen de Concept RES en de RES 1.0?

In de Concept RES zijn kansrijke gebieden aangewezen waar potentie werd gezien om grootschalig duurzame energie op te wekken. Deze kansrijke gebieden onderbouwden een bod van 0,5 TWh grootschalig en duurzame opgewekte elektriciteit in 2030 en vormden samen het 'bod' van de RES Regio Amersfoort. Dit bod is in oktober 2020 aan het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) overhandigd en de RES'en van alle RES Regio's zijn door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) doorgerekend. Het PBL concludeerde dat de biedingen van de RES Regio's voldoende waren om de nationale ambitie van 35 TWh in 2030 te behalen, maar plaatste daar wel kritische noot bij dat er nog veel moet gebeuren.

In de RES 1.0 zijn de plannen uit de Concept RES verder onderzocht en uitgewerkt. Samen met samenwerkingspartners, overheden, het maatschappelijk middenveld en de inwoners van onze regio hebben we de plannen uit de Concept RES concreter gemaakt. Dit heeft ertoe geleid dat de ambitie voor sommige kansrijke gebieden is verlaagd (windturbines op de Leuserheide), terwijl de ambitie voor andere kansrijke zoeklocaties is verhoogd (zon-op-dak). Ook zijn er vanuit het Defensie, NMU/Energie Samen en inwoners nieuwe kansrijke gebieden aangedragen. Het bod van 0,5 TWh grootschalig en duurzaam opgewekte elektriciteit wordt met de RES 1.0 dus een doel.

8. Wie werken mee aan de RES van de energieregio Amersfoort?

De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg werken samen met de provincie Utrecht, waterschap Vallei en Veluwe en Stedin aan de RES. Daarbij wordt zoveel mogelijk de verbinding gezocht met andere overheden, zoals het Rijksvastgoedbedrijf en Defensie; het maatschappelijk middenveld, zoals Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU), Energie Samen en Land en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO); en, bovenal, de inwoners van de regio.

9. Waarom werken gemeenten hieraan samen?

Om de ambitie op het gebied van energiebesparing, duurzame elektriciteit en duurzame warmtebronnen te realiseren, is het noodzakelijk om over gemeentegrenzen heen te kijken. Gemeenten kunnen dit niet alleen. Alleen al het elektriciteitsnet loopt dwars door de regio heen. Daarom werken zij samen met omliggende gemeenten om locaties voor windmolens en zonnevelden te vinden en om goede afspraken te maken over hoe om te gaan met de opbrengsten van de duurzame opwek.

10. Welke locaties voor zon en wind staan er in de RES van de energieregio Amersfoort?

Op pagina 29 van de RES 1.0 van RES Regio Amersfoort is een afbeelding opgenomen waarin de concrete projecten en ideeën in kaart zijn gebracht.

11. Waarom gaat de RES alleen over elektriciteit uit zon en wind?

De RES gaat over de doelstelling voor 2030. Daarom richt het Klimaatakkoord zich voornamelijk op technieken die zich in de praktijk al bewezen hebben, namelijk windturbines en zonnepanelen. Met deze zogenaamde 'beproefde technieken' is de kans het grootst dat wij onze uitstoot van broeikasgassen op de korte termijn het meest kunnen verkleinen.

12. Wat is 1 TWh?

1 TWh staat gelijk aan een miljard kWh (kilowattuur), ofwel aan de opwek van 57 windmolens van 5 MW of 1000 hectare aan zonnepark. Het is ongeveer 1% van de jaarlijkse elektriciteitsvraag in Nederland.

13. Hoeveel energie verbruikt een gemiddeld huishouden?

Het gemiddelde elektriciteitsgebruik per huishouden is 2.790 kWh per jaar. 1 TWh staat daarmee gelijk aan de elektriciteitsvraag van ongeveer 360 duizend huishoudens. Het elektriciteitsverbruik van huishoudens in Nederland is een stuk lager dan het warmteverbruik. Een gemiddeld Nederlands huishouden gebruikt jaarlijks 1.270 m³ aardgas voor verwarming en warm water. Omgerekend is dit 12.400 kWh per jaar.

14. Wat levert 1 windmolen op?

1 windmolen produceert jaarlijks ongeveer net zoveel duurzame energie als: circa 7.500 zonnepanelen op woningen of een zonneweide van 18 hectare, dat is ongeveer 27 voetbalvelden.

15. Waarom geen elektriciteit uit een kerncentrale of getijden?

Naast elektriciteit uit zon en wind zijn er nog veel andere manieren om elektriciteit op te wekken. Een gedeelte van die technieken bestaat al langer, zoals kernenergie, en andere technieken zijn nieuwer, zoals getijdenenergie. Deze technieken zijn niet in de RES 1.0 opgenomen, omdat de kans heel klein is dat ze voor 2030 kunnen bijdragen aan het behalen van de doelstelling.

16. Waarom niet alles op zee?

De 35 TWh die de RES'en in 2030 aan duurzame elektriciteit moeten opwekken is de opgave voor op land. Voor windturbines op zee (wind-op-zee) geldt een andere opgave, namelijk 49 TWh in 2030. Hiervoor zijn al locaties aangewezen.

17. Wat is de impact van de energietransitie op de gezondheid?

Er zijn mensen die zorgen hebben over de impact van windturbines op de gezondheid. Wij nemen die zorgen serieus en wegen die zwaar in de planvorming. De ontwikkelingen op dit gebied worden dan ook op de voet gevolgd en wij houden ons te allen tijde aan de geldende wet- en regelgeving.

Op de website van het RIVM kunt u meer informatie over dit thema vinden:

<https://www.rivm.nl/windenergie/windmolens-gezondheid>

18. Wat betekent de uitspraak van de Raad van State over het Nevele-arrest en de uitbreiding van een windpark in Delfzijl voor bestaande windparken en de ontwikkeling van nieuwe windmolens?

Naar aanleiding van de zaak rond de uitbreiding van het windpark in Delfzijl en de uitspraak van de Raad van State hierover op 30 juni, heeft het Ministerie van Economische Zaken op 30 juni het volgende gecommuniceerd: “De uitspraak van de Raad van State heeft in beginsel geen gevolgen voor bestaande windparken, waarvoor vergunningen zijn afgegeven. Nieuwe windparken kunnen nog steeds vergund worden. Overheden kunnen voor nieuwe windparken zelf een afweging maken over een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau. Het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaan samen de uitspraak bestuderen en laten weten welke vervolgstappen worden genomen.”

19. Urgenda heeft een rapport geschreven over de voortgang van de afspraken uit het Klimaatakkoord. In de berichtgeving werd gemeld dat windparken op land niet meer nodig zijn volgens Urgenda. Klopt dit?

Urgenda heeft inderdaad een rapport in juni 2021 gepubliceerd “Tussen Kolen en Parijs”. Urgenda omschrijft dit rapport als een gids waarin zij laten zien dat er regionaal veel meer kan dan nu wordt gedacht. Zo staat er onder andere in dat door veel kleinschalige projecten met zonne-energie veel meer elektriciteit opgewekt kan worden dan nu het geval is. Daarnaast wordt gesteld dat daarom de urgentie voor wind op land minder hoog is.

In het rapport van Urgenda wordt gerekend met onvolledige getallen en is soms niet duidelijk waar sommige conclusies op gebaseerd worden. Zo wordt er in het rapport aangegeven dat in 2030 30 GW wind op zee is gerealiseerd. Een realistische inschatting is dat in 2030 20 GW gerealiseerd is. Een snellere uitrol van wind op zee is lastig omdat er allerlei randwoorden niet op tijd klaar zijn. Denk hierbij aan de aansluiting op de netinfrastructuur of het tijdig aanwijzen van gebieden waar de windturbines worden geplaatst.

Ook wordt steeds duidelijker dat er in Nederland veel meer duurzame energie nodig is dan 30 GW, door onder andere een grotere energievraag vanuit de industrie.

20. Hoe kijkt de Regio Amersfoort aan tegen de mening dat windmolens slecht voor de gezondheid zijn en er minimaal 10x de tiphoogte als afstand moeten worden aangehouden tot woningen?

De RES Regio Amersfoort neemt gezondheidszorgen zeer serieus en volgt ontwikkelingen op de voet. Er worden halverwege dit jaar uitkomsten van onderzoek door het RIVM verwacht. Als we kunnen voorzien dat dat aanleiding gaat zijn dat de regelgeving hierover verandert, dan anticiperen we hierop en gaan we uit van die nieuwe richtlijnen. Net als er in Nederland andere regels gelden voor afstanden tot bijvoorbeeld wegen en industrie als in andere Europese landen, is dat ook zo voor windmolens. RES Regio Amersfoort volgt hierin de landelijke regelgeving. Vooralsnog is er eerst nog veel onderzoek nodig (dat de nodige tijd in beslag zal nemen) voordat er sprake is van een onomkeerbaar besluit over windturbines. Dat betekent ook dat er nog veel tijd is om nieuwe inzichten in beeld te brengen en te vertalen in richtlijnen.

21. RES Regio Amersfoort geeft aan dat er op dit moment vooral windlocaties langs de A28 in het vizier zijn. Klopt dit, want 1) in de RES 1.0 is het aanbod van NMU opgenomen 2) Stedin investeert in leidingen die zijn ook voor windmolens bedoeld?

Het bod van NMU is opgenomen in de RES 1.0 in trede 4. Voor trede 4 geldt dat deze locaties onderdeel worden van de lokale uitnodigingskaders. Op dit moment is er alleen een kansrijk gebied voor windturbines aangewezen langs de A28.

Stedin investeert overal in haar werkgebied in de energie-infrastructuur. Deze is ook nodig om het opwekken van energie te faciliteren. De keuze waar welke vorm van opwek komt is niet aan Stedin, maar aan de gemeenten binnen de Regio.